

אם הגביר מבזבז

שהגביר גם ישלם!

אבן האינפלציה שהושלכה אל תוך מי המדמנה השקטים של החברה הישראלית, הוסיפה להוליד מעגלי ועזועים, שפשטו והתרחבו, זה בעקבות זה. בעוד שהרפואה הציבורית שותקה כמעט לגמרי עם שבידת הרופאים — שפגעה יותר מכל שבידת אחרת בציבור של נזקקים וסובלים, כבר פשטו מעגלי השביתות של האקדמאים, עובדי רשות השידור ופקדי מסי הכנסה, "עוד מעט", אמר השבוע פקיד מסי-הכר נסה שדחה אורח שבא למסור הצעת מט, "יהיה אצלנו כמו באיטליה, נצטרך לת-לות שלטים: היום אין שבידתה!"

מה שאיפיון את גלי השביתות האחרונים היו התגובות האוהרות שהן זכו להן מצד רוב הציבור. לא היה זה רק משום שכל אחד ציפה לאהרה חזרת כאשר יגיע תורו לשבות, ולא היה זה רק משום יוקר-החיים ששיכנע אפילו חולים שניתוחם נדחה, כי ראוי שרופא ישתכר לשעת עבודה יותר מאשר ממסרת עורות-בית לפי תעריפי לשכת התעסוקה.

הממשלה, כמעבדה הגדולה ביותר וכו-ציגת המעסיקים, לא שיכנעה עוד כי אין ביכולתה להוסיף למשכורותיהם של שכבות מקופחות, אפילו אם הן נמצאות במרומי דירוג המשכורות. הביזבוים, מבצעי-הרא-ווה, הקלות-המש שניתנו שוחד-של-לפני בחירות, הפורנות חסרת התכלית — כל אלה יצרו לממשלת-ישראל תדמית של גביר, שאם הוא מפור שלא מבצעים שאין בהם תועלת, מדוע שלא ייטיב את הנאי הנזכרים והראויים לכך?

הממשלה

למי למי יש יותר כבוד?

איך סחט משה דיין פגישה עם וילי בראנד?

ספק אם יש מישהו היודע מה היתה התועלת הממשית בביקור של קנצלר מערב-גרמניה, וילי בראנד, בישראל. כא-שר הסתים השבוע ביקורו של הקנצלר, נראה היה לצופה מן הצד כי הביקור נועד בעיקר להעלות יוקרתם של שרים מסוימים בממשלת ישראל, ערב מערכת הבחירות הקרבה והולכת.

לרוע המזל, ראו כך לא רק הצופים מהצד, אלא גם השרים עצמם. כאשר הוכן לוח-הזמנים לביקורו המיו-עד של בראנד, בפיקוחה והשגחתה האישית של ראש-הממשלה גולדה מאיר, קבע בדיוק את מי יראה הקנצלר, עם מי יפגש לשיחה פרטית, ועם מי יוכל להצ-טלם כשהוא מחובק בחיבוק ידידותי.

בלוח-הזמנים הסודי שחולק רק לפקי-דים ולעתונאים, נקבע כי בראנד יפגוש פעמיים את גולדה לשיחה פרטית, פעם אחת את פנהחס אבא אבן, ופעם את שרה-אוצר שנתחם ספיר, עם שלוש אלה היה בראנד אמור לנהל שיחות ענייניות בנושאים הנוגעים לשתי המדינות.

כדי לא לפגוע גם את סגן ראש-הממש-לה, יגאל אלון, נקבע שאלון יראה את בראנד לחופשת סוף השבוע בקיבוצו, שכן אין הוא יכול להיועד עימו לדין בענייני חינוך ותרבות, למשל.

מומחה לענייני פוליטיים, כאשר הובא לוח-הזמנים של הביקור לידעת השרים, והם הוזמנו בהזדמנות זו לסער-דה שערכה גולדה לכבודו של בראנד במיש-כן הכנסת, הודיע שרה-ביטחון משה דיין כי הוא לא ישתתף בארוחה, אם לא יתן לו מעמד של שר בכיר, בדומה לזה של אבן ואלון.

כיוון שלוח הזמנים היה כבר מוכן ואושר עליידי הקנצלר, אי אפשר היה לשנותו. גולדה התעלמה מהערת דיין ועברה עליה לסדר היום. אולם מקורביו של דיין לא נרגעו. הם הבינו כי אם יעבור ביקורו של בראנד בארץ מבלי שייפגש עם דיין לעיני אמצעי התקשורת, עליון הדבר של התפרש כפגיעה במעמדו של דיין, לכן ניסו להשפיע באמצעות שגריר גרמניה בישראל, שהוא ידידו האישי של בראנד,

שרהביטחון דיין ווילי בראנד חטישה ברגע האחרון

שהגרמנים עצמם יבקשו לכלול פגישה בין בראנד ודיין במסגרת הביקור. להציק אלה לא נשאו פרי. ואו, ערב הביקור, הופצה הידיעה שנועדה להגיע בעיקר לאזני העתונאים הגרמניים, שדיין לא יפ-גוש את בראנד במהלך ביקורו בארץ.

נראה שלחץ זה עזר. אחרי שנפגש שלוש פעמים עם גולדה, פעם עם אבן ופעם עם ספיר, ואחרי שצילמויו בחברת יגאל אלון, שנראה כאחיו המבוגר, הופיעו בכל העיתונים, נתן וילי בראנד את הסכמתו לסידור פגישה בינו לבין משה דיין, שנד-חסה ללווה הביקורים שלו ברגע האחרון, ביום האחרון לשהותו בישראל.

כדי שלא יראה כאילו אורגנה הפגישה לצורכי פנים עליידי דיין, נמסר כי דיין ובראנד דנו בפגישתם בענייני פליטים. כך נודע לעולם כי המומחיות של משה דיין היא עסקי פליטים.

אלא שלדיין זה לא שינה דבר. העיקר שגם הוא הצטלם בחברת הקנצלר המערב-גרמני, וכה בכך, כלפי הציבור בישראל, להכרה של שר בכיר בממשלת גולדה.

תעופה

תרועת שיחה

וזעקו שבר

כד טענות ישראל היו נכונות —

אך הן לא הצדיקו את

פקודת האש

"זהו! צדקנו!" — כך הריעו כל שופרות התעמולה של ממשלת ישראל, כאשר פיר-סם אירגון התעופה הבינלאומי את דו"ח חקירתו על פרשת המטוס הלוובי, הדו"ח כך נאמר, הצדיק לחלוטין את ממשלת ישראל ואת כל מי שהיה בפרשה זו. כעבור כמה ימים התחלפו תרועות השימחה בנעקות-שבר, האירגון שינה את עורו, גינה את ישראל למרות הדו"ח. כל הטענות אושרו. האמת היתה שממשלת ישראל נפלה בפח פטיכולוגי שהיא הטמינה לעצמה.

הדו"ח של חוקרי אירגון התעופה בדק כל פרט בתיאור הישראלי של הפרשה, מצא שכל הפרטים היו נכונים. בכך טילק כמה ספקות חמורים, שריחפו על הפרשה ביום הראשון: האם נזקטו כל אמצעי-האזהרה, האם ראו הטייסים של המטוס הלוובי את הסימנים, האם נפתחה תחילה אש-אזהרה בלתי-קטלנית, מה גרם להת-פוצצות המטוס?

החוקרים הבינלאומיים אישרו, על פי ה-עדויות והקלטות התיבה השחורה, שאכן התיאור הישראלי היה מהימן. כל הטענות נגד הטייסים של המטוס הלוובי ונגד נמל-התעופה של קאהיר אושרו.

זה היה ניצחון גדול לישראל — וסיום כמה מן החששות הכבדים ביותר. הדו"ח הפריך לגמרי את הטענה, שנפוצה בפי אויבי ישראל, שישראל הפילה בכוונה תחילה מטוס-נוסעים. אין הצדקה. אולם בניגוד לרושם שנקבל בכלי-התקשורת בישראל, לא הצדיק הדו"ח את הפלת המטוס. אחרי שקבע שכל הטענות העובדתיות של ישראל היו נכונות, קבע הדו"ח בלשון חד-משמעית: לא היתה הצדקה לפתוח באש על המטוס, אחרי שכבר היה בדרוך החוצה ממרחב-האוויר הישראלי. קביעה זו תאמה בדיוק את דעתם של

עיים באסיפתם הכללית ועד חדש לאגודתם, נראה המאורע חסר הסיבות. למרות שאגודת העתונאים התל-אביבית היא הח-זקה באגודות העתונאים העירוניים, ובע-לת השפעה אף יותר מהאגוד הארצי, מצטמצמים תפקידי נציגיה הנבחרים לענ-י יונים מקצועיים וייצוגיים בלבד.

למרות זאת, כאשר נודעו תוצאות הב-חירות לוועד האגודה, הבינו רבים מחברי האגודה, שמשוה מהפכני עתיד להת-הולל. בפעם הראשונה בתולדות האגודה היה הוועד שלה מורכב מרוב מוחלט של העתונאים המפלגתיים. מכיון שרק המערך מכיים עתונים מפלגתיים, היה פירושו ה-בר השתלטות המערך על אגודת העתו-נאים בתל-אביב. מתוך תשעה חברי הוועד הנבחרים היו ארבעה אנשי דבר (שמעון פינס, אפרים תלמי, דן פתיר, ויונה שמשי) ואילו שניים נוספים היו אנשי על החשמו-ר (חיים שור ורפל בנקלר).

אולם יותר משמעותי ממי שהיה בוועד, היו אלה שלא נבחרו אליו. בפעם הראשו-נה לא היתה נציגות בוועד לעתונאי הגדו-לים בעתוני ישראל — מעריב והארץ.

הפנסיונרים הצביעו. השתלטות אנשי המערך על ועד אגודת העתונאים, נעשתה תוך הקמת מערך בין עובדי עתוני המערך לבין אנשי ידיוות אחרונות, שתמ-כו בהם תוך תיקוה שניציגם, שלמה שמגר, יבחר ליושב-ראש הוועד. שמגר אומנם נבחר לוועד (יחד עם בלה אלמוג מידועות אחרונות ואפרים אבא מרשות-השידור) בבלוק עם אנשי המערך, אולם לפי כל הסימנים יהיה זה דן פתיר, איש דבר, שיבחר כיושב-ראש ועד האגודה.

מבחינה מעשית יש להשתלטות זו הש-פעה מועטה מאוד. נכון שועד האגודה ממנה נציגים למועצת-העתונות, וקובע את שליחיו למגעים עם השלטונות. נכון שהוועד נותן את הטון במגעים על תביעות השכר. אך בעניינים כאלה קשה לתאר שניציגי העתונות המפלגתית יעדיפו שי-קולים מפלגתיים על שיקולים מקצועיים או חברים.

המשמעות של בחירת הוועד החדש היא שונה לגמרי. מזה זמן רב תובעים העי-תונאים העובדים בעתונים המסחריים (מעריב, הארץ וידיעות אחרונות) להינתק מהצמידות אל העתונאים המפלגתיים. רק טבעי שעתון רווחי ישלם לעובדיו יותר מאשר עתון מפלגתי כמו דבר, ששכרו הפסדיו המצטברים מגיע ל-27 מיליון ל"ג. טען עתונאי בכיר בהארץ, אולם מאחר שהעתונאים מכל העתונים מאוגדים באגודה אחת, נאלצים עובדי

מבקרי פעולת הרמטכ"ל למחרת האסוף. הם קבעו שבנסיונות הנתונות, כשהמטוס היה בדרוך החוצה, לא היה צידוק לפקודת האש — למרות כל הסתיות והטעויות של צוות המטוס, והחשדות שנתעוררו בעיקבות התנהגותו המזוויה. כאשר נתכנסו מוסדות אירגון התעופה, היה דו"ח זה מונח לפניהם. האירגון לא אישר את ההאשמות הזדוניות נגד ישראל, אך קבע שישראל הפילה את המטוס ללא הצדקה, מכיוון שזה היה בדרוך אל מחוץ לתחום הישראלי.

אילו היה מדובר במטוס ישראל שהופל, למשל, בשמי בולגריה — בוודאי היתה זאת המסקנה המינימלית שישראל היה דורשת.

הנשיא

בלי סכיה!

מתפללי בית-הכנסת

במישכן הנשיאים

הוצמרו לנשיא הפורש

מאז בחירתו לנשיא הרביעי של מדינת ישראל, אין הפרופסור אפרים קציר מפ-סיק להדגיש, בכל הזדמנות, את היותו נשיאים של היהודים. בצורה צורמת הוא חוזר פעם אחר פעם, בהיסח הדעת, על ביטויים לפיהם ניתן ללמוד כאילו הוא רואה את עצמו נשיא היהודים ולא נשיא מדינה, שעם אורחיה נמנים גם ערבים. מי שסבר כי ביטוי זה הוא משמעותי לגבי הנשיא, עשה זאת בטעות. שכן הצעד המעשי הראשון שעשה אפרים קציר בתקופת כהונתו כנשיא, לא היה ברוח ביטויי החביבים.

היה זה הנשיא זלמן שז"ר שתבע הקמת בית-כנסת במישכן נשיאי ישראל. שז"ר, חסיד הב"ד נלהב, לא התפלל בו לבדו. בשבתות, במועדים ובימי חול, היה חוג של יהודים חרדים מתכנס בבית-הכנסת שבמישכן הנשיאים, מתפלל שם במחיצתו, כאשר עבר שז"ר ממישכן הנשיאים לדי-ר שרד פרטית, תבע להקים לו בית-כנסת צמוד. אולם המתפללים, שנהגו להתפלל עימו בבית הנשיא, המשיכו לבוא לשם ולהתפלל, למרות שהנשיא החדש לא השתתף עימם בתפילה.

בשבת הראשונה לשהייתו של קציר במישכן הנשיאים, הוא הופתע לגלות שהמתפללים שנהגו להתפלל שם עם שז"ר, ממשיכים לבוא למקום. כעבור שבוע, כא-שר חזרו לשם המתפללים בשבת, נאמר להם כי הנשיא נעדר מהמישכן ולכן לא יוכלו להתפלל בו. הם הופנו לבית-הכנסת שהוקם לכבודו של זלמן שז"ר.

כך קבע קציר עובדה ראשונה: הנשיא אינו נכנע לכפייה דתית, אפילו של "יהו-דים טובים".

עתונות

המסחריים מול המפלגתיים

המערך השתלט על

אגודת עתונאי תל-אביב

כאשר בחרו עתונאי תל-אביב לפני שבו-

*זאת היתה טענתו של העולם הזה (1852), בכתבתו אחרי אסון המטוס, ונאומו של אורי אבנרי בכנסת.

מועמד דן פתיר

השתלטות באמצעות מערך

העתונים הרווחים להסתפק במשכורות ות-נאי עבודה מהם נהנים עובדי העתונים המפלגתיים. עתה, כאשר ועד האגודה התל-אביבית נבחר על טהרת העתונאים המפלגתיים, נפתח הפתח לפרישת עתונאי המסחריים.

רק 50% מהחברי האגודה השתתפו בבחירות, וחלק ניכר מהם היו פנסיונרים, שאינם עוסקים עוד בעתונות. טוענים עתונאי העתונים המסחריים, עובדות אלה עשויות לשמש בידם נשק לקראת התי-ארגנות חדשה, המעשית לחולל מהפכה באיגוד המקצועי של עתונאי ישראל.